

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenåлма

Vår dato:

24.09.2020

Vår ref:

2020/9505

Deres dato:

25.08.2020

Deres ref:

Levanger kommune
Postboks 130
7601 LEVANGER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Thomas Møller, 74 16 81 26

Uttalelse til forslag til planstrategi 2020 - 2023 - Levanger kommune

Fylkesmannen har mottatt ovennevnte planstrategi til uttalelse. Under følger innspill til strategien på Fylkesmannens ulike fagområder:

Overordnede føringer

Kommunen er i en krevende økonomisk situasjon. Det er positivt at planstrategien synliggjør dette og at formålet med god økonomiforvaltning er at den økonomiske handlevnen blir ivaretatt over tid. Bærekraftig økonomi er ryggraden i lokalsamfunnet, og eventuelle endringer i økonomiske rammer vil kunne kreve prioriteringer i tiden som kommer. Vi registrerer også at demografi og befolkningsutvikling er omtalt i planstrategien. Det vil være et godt grep å benytte befolkningsutvikling og demografi som utgangspunkt for fremtidige behov og investeringer og for strategien innen ulike områder.

Fylkesmannen oppfordrer også kommunen til å se hen til kunnskapen fra arbeidet som ble gjennomført i forbindelse med kommunereformen, spesielt med tanke på de utfordringene som da ble identifisert og hvordan Levanger kommune ønsker å møte disse. Planstrategien viser ellers til samfunnsanalyse som et eget dokument og som er grunnlag for kommunale planer på alle nivå. I samfunnsanalyse er både demografi, befolkningsutvikling og bærekraftig kommuneøkonomi viet god plass. De økonomiske utfordringene de neste 10-15 årene er godt beskrevet i dette dokumentet.

Landbruk

Levanger kommune er en av de kommunene i Trøndelag som har best naturgitte forutsetninger for jordbruk og skogbruk. Dette gjenspeiles også tydelig i statistikk over antall direkte og indirekte sysselsatte knyttet til landbruk og den verdiskapingen som landbruket skaper.

Kommunens overordna planverktøy er oppdatert. En del temaplaner skal revideres og noen temaplaner er nye. Levanger by ligger «midt i matfatet». Utvikling av byen og etablering av nye arealer til boligformål og andre viktige tiltak legger et stort press på omkringliggende jordbruksareal. Det er derfor positivt at kommunen bl.a. skal utarbeide en temaplan for kommunal tomteutvikling. Betydningen av å opprettholde landbrukets ressursgrunnlag bør være et gjennomgående tema i

kommunens strategiske planlegging. Som et viktig og nyttig verktøy i arealforvaltningen nevner vi at regional plan for arealbruk i Trøndelag planlegges vedtatt i fylkestinget i april 2021.

Kommunen har en målsetting om å gjennomføre det grønne skiftet og redusere klimafotavtrykket. Klimautfordringer er et tema som gjelder flere sektorer, inkludert landbruk (jordbruk og skogbruk). Det er derfor positivt at klima- og energiplanen skal revideres i perioden.

Kommunen har i 2017 vedtatt en landbruksplan for samkommunen Verdal og Levanger. Planen er et godt grunnlag for å sette nødvendig søkelys på landbrukets muligheter og utfordringer og er et viktig verktøy som beslutningsgrunnlag i krevende arealsaker hvor landbrukets ressursgrunnlag settes under press. Fra formålsskapittelet i planen leser vi «temaplanen skal bidra til at kunnskap om landbruket legges til grunn ved revidering av økonomiplan og det strategiske planverket». Fra planstrategien ser vi at revidering av landbruksplanen skal vurderes senere. Fylkesmannen anbefaler, med bakgrunn i landbrukets viktige posisjon, å revidere landbruksplanen i perioden.

Reindrift

Gasken Laante sijte/ Feren reinbeitedistrikt har beiteområder innenfor store deler av Levanger kommune. Grunnlovens § 108 og internasjonale forpliktelser pålegger både kommunale, regionale og statlige myndigheter til å ta hensyn til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsnivå i samfunnsplanlegging og arealplanlegging.

Nasjonale myndigheter har gjennom lovgivning (pbl. § 3-1, c) og retningslinjer for arealplanleggingen pekt på kommunen som den sentrale aktør for å sikre at reindriftsnæringen har tilstrekkelige og egne arealer for sin næringsutøvelse. Reindriften er en av de mest arealavhengige næringene i Norge, og en av de største utfordringene for reindrifta er tap av beitearealer til utbyggingsinteresser. I tillegg er næringen definert som en urfolksnæring og er derfor spesielt viktig for å ivareta hensynet til det sørsamiske levesett og kultur.

Tidlig involvering av reindrifta er avgjørende, både for å kartlegge arealbehovet og mulige fremtidige konfliktområder knyttet til kommunens utviklings- og innsatsområder. Dette vil gi større forutsigbarhet knyttet til de ulike interessene og tidvis motstridende interessene i sakene. Å involvere reindriften på tidlige tidspunkt i planarbeidene er avgjørende, nettopp for å sikre at også reindriftens interesser blir hørt.

Kommunen har sammen med nabokommunene fått utarbeidet en helhetlig konsekvensutredning for Feren reinbeitedistrikt (Bioforsk rap. Vol 9 Nr. 2014). Vi ber om at denne legges til grunn, og brukes aktivt både for å vurdere hvilke reinbeitearealer som er mest sårbare og for å sikre planlegging på tvers av kommunegrensene. Dette er spesielt viktig i forbindelse med arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Vi vil ellers nevne at LMD arbeider nå med oppdatering av veileder om reindrift og plan- og bygningsloven, for å gi et bedre verktøy for både forvaltning og reindrift i arealsaker. Denne har et økt fokus på synliggjøring av reindriftens interesser, og sier blant annet at retningslinjer for langsiktig arealbruk skal inngå som en del av strategien. I dette ligger det å sikre naturgrunnlaget for reindriften som en samisk næring, og bidra til å gjennomføre internasjonale konvensjoner og avtaler knyttet til reindriften innenfor lovens virkeområde. Den sier videre at kommuner innenfor det samiske reinbeiteområdet skal behandle reindriften også i samfunnsdelen. Et minimum i dette arbeidet er å gjøre prioriteringer og legge strategier som er nødvendige for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv.

Klima og miljø

Det er positivt at kommunen vil satse på å gjennomføre det grønne skiftet og redusere klimafotavtrykket, og å utvikle Levanger i bærekraftig retning. Videre er det bra at kommunen ønsker å ha fokus på bærekraftig arealdisponering både med tanke på naturverdier og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Det er veldig positivt at Temaplan avløp og vannmiljø er under utarbeidelse, og vi forventer at sanering av spredt avløp vil være tema i denne.

Arbeidet med å revidere Kommunedelplan miljø, klima og energi er i gang. Planen bør ha relevante og realistiske måloppnåelser, og tilpasses kommunens faktiske forhold. Vi vil anbefale kommunen å vurdere å utarbeide en sektorovergripende plan som kan omfatte flere tema, noe som kan bidra til at målene og strategiene blir innarbeidet hos flere ulike etater.

Fylkesmannen som miljømyndighet er av den oppfatning at flere tema som berører klima og miljø kan og bør ses i sammenheng med hverandre. Klimaregnskap og klimatilpasning henger naturlig sammen med flere andre tema som for eksempel samordnet bolig-, areal og transportplanlegging og bevaring og restaurering av myr. Naturmangfold henger sammen med friluftsliv, klimatilpasning, arealbruk m.m.

Vi foreslår at kommunen vurderer å utarbeide en plan for klima og miljø (eventuelt miljø, klima og energi) som kan inneholde strategier for temaene arealbruk (bolig, næring, strandsone m.m.), samordnet areal- og transportplanlegging, klima, klimatilpasning, naturmangfold, skjøtsel/restaurering av natur samt avfall og forurensning. Andre relevante tema kan være friluftsliv, sti og løypenett samt motorferdsel på land og til sjøs. Om disse temaene er del av samme plan vil det være enklere for flere fagetater å se dem i sammenheng der det er naturlig. Også hovedplan vann og avløp kan være nyttig å se på i sammenheng med de noen av de andre temaene som her er omtalt.

Kunnskap om naturmangfoldet bør ligge til grunn for all arealplanlegging. Kunnskapsgrunnlaget i Levanger kommune er stedvis godt, men det kan gjerne oppdateres med nye kartlegginger i forbindelse med revidering av kommuneplanens arealdel. I sjøområdene er kunnskapsgrunnlaget generelt dårlig, og det bør gjennomføres kartlegginger også her. Et bedre kunnskapsgrunnlag og strategier for naturmangfold er et veldig nyttig grunnlag i videre arealplanlegging, og kan bidra til å gjøre planleggingen mer forutsigbar.

Helse og omsorg

Fylkesmannen vil berømme kommunen for en grundig samfunnsanalyse som legges til grunn for planstrategien, i henhold til folkehelseloven §§ 5 og 6. Samfunnsanalysen tar for seg viktige utfordringsområder og gjenspeiler bred tverretattlig involvering. Dette gjør at folkehelse synliggjøres som et tverrsektorielt ansvar på en god måte. Kommunen har ambisjoner for plansystemet og skal jobbe med mange viktige planer i kommende periode. Å systematisk jobbe for et oversiktlig planverk som styrker folkehelse og helse- og omsorgstjenestene med utgangspunkt i kjente utfordringer, kan bidra til å styrke kvalitet i tjenestene og imøtekomme fremtidens behov.

Psykisk helse har de senere årene blitt en integrert del av folkehelsearbeidet. Barn og unges oppvekstmiljø og levekår er viktig for deres nåværende og framtidige helse og livskvalitet. Grunnlaget for å kunne gjøre gode valg som fremmer egen helse legges i barne-ungdomsåra og Levangers satsning på tidlig og tverrfaglig innsats vil være helt sentralt i det forebyggende arbeidet med psykisk helse og rus.

Kommunen skal utarbeide en rekke sentrale temaplaner og strategier. Det er viktig med helhetlig planverk som viser sammenhengene mellom samfunnsplanlegging, tjenesteyting og folkehelse. Kommunen må planlegge for fremtidig demografiske utfordringer og behov for helse- og omsorgstjenester også for flere aldersgrupper også med tanke på utfordringene knyttet til økt press grunnet oppgaveoverføring og spesialisering. For å imøtekomme innbyggernes behov for helse og omsorgstjenester i fremtiden er det viktig at kommunen har en helhetlig plan knyttet til lokalisering av bolig og tjenester, velferdsteknologi, rekrutering og kompetansehevede tiltak.

Fylkesmannen vil minne om at arealplanlegging er et av de viktigste verktøy for å sikre bærekraftig utvikling av både areal og samfunn. Å følge prinsipp for bærekraftig stedsutvikling vil ha betydning både for nærmiljøet og mulighet for å sikre kapasitet for tjenesteyting helse og omsorgstjeneste jf. Håndbok om aldersvennlig stedsutvikling.

Samfunnssikkerhet

Kommunens beredskapsplikter kommer frem i lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Kommunen plikter å kartlegge uønskede hendelser i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse), jfr. § 14. ROS-analysen skal legges til grunn for kommunens planarbeid etter lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Videre plikter kommunen å ha en oppdatert beredskapsplan, jfr. § 15. Den skal være en operativ plan for kommunens håndtering av kriser, og skal bygge på erfaringer fra ROS-analysen. Detaljerte bestemmelser følger i forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Etter Fylkesmannen sin vurdering er det naturlig å bruke planstrategien til å fastsette føringer for:

- hvordan kommunen skal arbeide med ROS-analyser og lovpålagte beredskapsplaner
- hvilke ROS-analyser og lovpålagte beredskapsplaner kommunen skal ha
- hvordan ROS-analysene, beredskapsplanene og andre planer skal henge sammen

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning sier videre at kommunal planstrategi skal omtale behovet for oppdatering av eksisterende eller utarbeiding av nye planer, i lys av forventede klimaendringer, og uønskede naturhendelser. I planstrategien skal det gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer behov for oppheving eller revisjon av gjeldende planer.

Fylkesmannen kan ikke se at det er lagt vekt på revidering av helhetlig ROS eller behovet for endring/oppheving av planer i lys av klimaendringer. Som nevnt over skal den helhetlige ROS-analysen ligge til grunn for all utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven. Den skal være et utgangspunkt for å sikre det helhetlige arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i plan, og revidering bør derfor prioriteres.

Vi ser at kommunen holder på å utarbeide planer for vannforsyning, og avløp og vannmiljø i år, og at disse skal revideres igjen om 7år. Dette er veldig positivt og Fylkesmannen anbefaler at det i den forbindelse også gjøre ROS-analyser på temaene. Utfordringer med klimaendringene er en viktig faktor inn i dette arbeidet.

Fylkesmannen har ut fra sine øvrige fagområder ingen ytterligere merknader til saken.

Med hilsen

Trude Mathisen (e.f.)
seksjonsleder
Kommunal- og justisavdelingen

Thomas Møller
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Kommunal og justis: Thomas Møller – 74 16 81 26

Klima og miljø: Maria Aastum – 73 19 92 25

Landbruk: Aino Holst Okسدøl – 74 16 82 00

Samfunnssikkerhet: Isabell Engvik Lykke – 73 19 92 24

Oppvekst og velferd: Knut Dypvik – 74 16 83 74

Helse og omsorg: Ann Marit Kristiansen – 74 16 82 14

Reindrift: Elsemari Iversen – 74 13 80 55

Kopi til:

Trøndelag fylkeskommune Fylkets hus, Postboks 2560 7735 STEINKJER